

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ex Recogniti||one Des. Eras-||mi Roterodami.||

Erasmus, Desiderius

Basileae, 1518

VD16 E 3644

C. Svetonii Tranqvilli Divvs Tivs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14277

Accessio
morbi, pro
παραφύστος.
Aestiuare.

Augusti pertinere dicebat: alterum ad Parthorum regem, qui capillatus esset. Prima quoque morbi accessione, ut inquit, puto, deus fio.

Consulatu suo nono tentatus in Campania montiunculis leuibus, ac prolebat, petijt. Hic, cum superurgentē ualitudinem creberrimo frigidae aquae usu & intestina uitiaisset, nec eo minus muneribus imperatoris ex cōsuetudine fungeretur: ut etiam legationes audiret cubans, alio repente usque ad defectionem soluto, imperatorē ait stantem mori oportere. Dumque consurgit, ac nititur, inter manus subleuantium extinctus est. VIII. Calen. Iulij, annum gerens ætatis sexagesimum, ac nonum superque mensē, ac diē septimum.

Conuenit inter omnes, tam certum eum de sua, suorumque genitura semper fuisse: ut post assiduas in se coniurationes ausus sit affirmare senatui, aut filios sibi successuros, aut neminem. Dicitur etiam uidisse quondam per quietem stateram in mediā parte uestibuli palatinae domus positā examine æquo, cum in altera lance Claudius, & Nero starēt, in altera ipse, ac filij: nec res fefellit, quando totidem annis, parique temporis spatio utriusque imperauerunt.

C. SVETONII TRANQVILLI DIVVS TITVS.

Als inatura

TITVS cognomine paterno, amor, ac deliciae generis humani, tantum illi ad promerendam omnium uoluntate uel ingenij, uel artis, uel fortunae superfuit: & quod difficillimum est, in imperio, quando priuatus, atque etiam sub patre principe, ne odio quidem, nedum uituperatione publica caruit.

Metoposcopus.

Natus est. III. Calen. Ianuarias insigni anno Caesariana nece, prope Septizonium, sordidis ædibus, cubiculo uero perparuo, & obscuro: nam manet adhuc, & ostenditur. Educatus in aula cum Britanico simul, ac paribus disciplinis, & apud eosdem magistros institutus. Quo quidem tempore, aiunt, Metoposcopum, à Narcisso Claudij liberto adhibitum, ut Britanicum inspiceret, constantissime affirmasse, illum quidem nullo modo, cæterum Titum, qui tunc prope a stabat, utique imperaturum. Erant autem adeo familiares, ut de potione, qua Britanicus hausta periit, Titus quoque iuxta cubans gustasse credatur: grauique morbo afflictatus diu. Quorum omnium mox memor statuam ei auream in palatio posuit: & alteram ex ebore equestre, quae Circensi pompa, hodie quoque praefertur, dedicauit, profecutusque est.

Als afflicto

Explendescere, proeminere.

IN puero statim corporis, animique dotes explenduerunt: magis, ac magis deinceps per ætatis gradus forma egregia, & cui non minus autoritatis inesset, quam gratiae: praecipuum robur, quanquam neque procera statura, & uentre paulo projectiore.

projectiore, memoria singularis: docilitas ad omnes ferè tum belli, tum pacis artes. Armorum, & equitandi peritissimus, latina, græcæq; linguæ, uel in orando, uel in fingendis poematibus promptus, & facilis ad extemporalitatem usq;: sed ne musicæ quidem rudis, ut qui cantaret, & psalleret iucunde, scienterq;. E pluribus comperi, notis quoq; excipere uelocissime solitum, cum à manuentibus suis per ludum, iocumq; certantem imitari chirographa quacunq; uidisset, ac profiteri, sæpe se maximum falsarium esse potuisse.

Scienter, p
scite.

4 **T**ribunus militum & in Germania, & in Britania meruit summa industria, nec minore modestia & fama, sicut apparet ex imaginum eius multitudi-
tudine, ac titulis per utranq; prouinciam. Post stipendia, foro operã dedit, honestam magis quàm assiduam. Eodem tempore Arricidiam Tertullo patre equite Ro. sed præfecto quondam prætorianarum cohortium duxit uxorem: & in defunctæ locum Martiam [†] Furnillam splendidi generis, cum qua sublata filia diuortiu fecit. Ex quæsturæ deinde honore legioni præpositus, Taricheam, & Gamalam urbes ualidissimas Iudææ in potestatem redegit, equo quadam acie sub sceminibus amisso, alteroq; in scenso, cuius rector contra se dimicans occubuerat.

Afs [†] Fuluiã.
Diuortium
fecit cū illa,
p ab illa.

5 **G**Alba mox tenente remp. missus ad gratulandum: quaqua iret, conuertit
homines: quasi adoptionis gratia arcesseretur. Sed ubi turbari rursus cuncta sensit: redijt ex itinere, aditq; Paphiæ Veneris oraculo, dum de nauigatione consulit: etiam de imperij spe confirmatus est. Cuius breui compos, & ad perdomandam Iudæam relictus, nouissima Hierosolymorum oppugnatione [†] VII. propugnatores totidem sagittarum confecit ictibus: cepitq; eam natali filia suæ tanto militum gaudio, ac fauore, ut in gratulatione IMPERAT. eum consalutauerint: & subinde decedentem prouincia detinuerint: suppliciter, nec non & minaciter efflagitantes, aut remaneret, aut secum omnes pariter abduceret: unde nata suspicio est, quasi desciscere à patre, orientisq; regnum sibi uendicare tentasset. Quam suspicionē auxit, postquàm Alexandriam petens, in consecrando apud Memphim boue [†] Apide diadema gestauit, de more siquidē, ritūq; prisca religionis: sed non deerant, qui secus interpretarentur. Quare festinans in Italiam, cum Rhegium, dehinc Puteolos oneraria naue appulisset: Romam inde contendit expeditissimus, inopinantiq; patri uelut arguens rumorū de se temeritatem, ueni, inquit, pater ueni.

Afs [†] duo/
decim.

Subinde,
pro mox.
Nec non &

Afs [†] Api.

6 **N**Equè ex eo destitit participem, atq; etiã tutorē imperij agere. Triumphauit cum patre: censuramq; gessit unã. Eidem collega, & in Tribunitia potestate, & in septem consulatibus fuit. Receptaq; ad se propè omniū officiorū cura, cum patris nomine & epistolas ipse dictaret, & edicta conscriberet: orationesq; in senatu recitaret: etiam quæstoris uice, præfecturã quoq; prætorij suscepit, nunquàm ad id tempus, nisi ab equite Ro. administratã. Egitq; aliquanto inciuilius & uiolentius, siquidem suspectissimum quenq; sibi summissis, qui per theatra, & castra, quasi consensu ad pœnam deposcerent, haud cunctanter oppressit. In his Aulum Cecinnum consularem uirum uocatum ad cœnam, ac uix

o dum

dum triclinio egressum, confodi iussit. Sanè urgente discrimine, cum etiam chi-
rographum eius præparatæ apud milites cõiurationis deprehendisset: quibus
rebus sicut in posterum securitati satis cauit: ita ad præfens plurimum cõtraxit
inuidiæ: ut non temere quis tam aduerso rumore, magisque inuitis omnibus
transierit ad principatum.

Comessatio
nes banker.

Nundinari.

Vt si quis
unq̄, pro ut
qui maxime
Collationes.

PRæter sauitiam, suspecta in eo etiã luxuria erat: quod ad mediam noctem
comessationes cum profusissimo quoq; familiariũ extenderet: nec minus
libido, propter exoletorũ & spadonũ greges: propterq; insignem reginæ Bere-
nices amorẽ: cui etiam nuptias pollicitus ferebatur. Suspecta & rapacitas: quod
constabat in cõcionibus patris nundinari, præmiariq; solitũ: deinde propalãm
aliũ Nerone & opinabantur, & prædicabant. At illi ea fama pro bono ces-
sit, conuersãq; est in maximas laudes: neq; ullo uitio reperto, & contra uirtuti-
bus summis. Conuiuia instituit, iucunda magis, q̄ profusa. Amicos elegit: qui-
bus etiam post eum principes, ut & sibi, & Reip. necessarijs acquieuerũt: præci-
puèq; sumptam sibi Berenicen statim ab urbe dimisit inuitus inuitam. Quos-
dam è gratissimis delicatorum, quanq; tam artifices saltationis, ut mox scenam
tenuerint: nõ modo fouere prolixius, sed spectare in publico omni cœtu super-
fedit. Nulli ciuium quicq; ademit: abstinuit alieno, ut si quis unquam: ac ne con-
cessas quidẽ, ac solitas collationes recepit. Et tñ nemine ante se munificẽtia mi-
nor. Amphitheatro dedicato, thermisq; iuxta celeriter extructis, munus ædi-
dit apparatusimũ, largissimũq;. Dedit & nauale prælium in ueteri naumachia,
ibidem & gladiatores, atq; uno die quinq; millia omne genus ferarum.

Natura autem beneuolentissimus, cum ex instituto Tiberij omnes dehinc
Cæsares beneficia à superioribus concessa principibus, aliter rata non ha-
berent, q̄ si eadẽ ipsẽ & ipsi dedissent: primus præterita omnia, uno confirma-
uit edicto: nec à se peti passus est. In cæteris uero desyderijs animũ hominũ ob-
stinatissime tenuit, ne quẽ sine spe dimitteret: quin & admonitibus domesticis,
quasi plura polliceretur, q̄ præstare posset: Non oportere, ait, quenq; à sermo-
ne principis tristem discedere. Atq; etiam recordatus quondam super cœnam,
quod nihil cuiq; toto die præstitisset: memorabilem illam, meritõq; lauda-
tam uocem ædidit. Amici, diem perdidit. Populum in primis uniuersum tanta
per omnes occasiones comitate tractauit: ut proposito gladiatorio munere, nõ
ad suum, sed ad spectantium arbitrium æditurũ se professus sit. Et planè ita fe-
cit. Nam neq; negauit quicq; petẽtibus: & ut quæ uellent, peteret, ultro adhor-
tatus est. Quin & studium armaturæ Thracũ præ se ferens sæpe, cum populo
& uoce, & gestu, ut fautor, cauillatus est. Verũ maiestate salua, nec minus æqui-
tate: ne quid popularitatis præmitteret, nonnunq; in thermis suis admissa
plebe lauit. Quædam sub eo fortuita ac tristia acciderunt, ut conflagratio Ve-
seui montis in Campania, & incẽdium Romæ per triduum, totidemq; noctes.
Item pestilentia quanta non temere aliàs. In his tot aduersis ac talibus, nõ mo-
do principis sollicitudinem, sed & parentis affectum unicum præstitit: nunc con-
solando per edicta, nunc opitulando quatenus suppeteret facultas. Curatores
restituendæ

restituendæ Campaniæ cōsularium numero sorte duxit. Bona oppressorū in Veseuo, quorū hæredes non extabant: restitutioni afflictarum ciuitatum attribuit. Urbis incendio nihil, nisi sibi publice perisse testatus, cuncta prætoriorum suorum ornamenta operibus, ac templis destinauit: præposuitq; complures ex equestri ordine, quo quæq; maturius peragerentur. Medendæ ualitudini, leniendisq; morbis, nullam diuinam, humanamq; opem nō adhibuit, inquisito omniū sacrificiorū, remediorumq; genere. Inter aduersa temporū, & delatores, mandatoresq; erant ex licentiâ ueteri: hos assidue in foro flagellis, ac fustibus cæfos, ac nouissime traductos per Amphitheatri arenā, partim subijci in seruos, ac uenire imperauit: partim in asperrimas insularum auehi. Vtq; etiam similia quandoq; aufuros perpetuo coerceret: uetuit inter cætera de eadem re pluribus legibus agi, quæri ue de cuiusq; defunctorū statu ultra certos annos.

Medendæ
ualitudini.

Traducere.

9 Pontificatum maximū ideo se professus accipere, ut puras seruaret manus, fidem præstitit: nec autor posthac cuiusq; necis, nec conscius, quibus interdū ulciscendi causa nō deesset: sed periturū se potius, quā perditurū adiurans. Duos Patricij generis conuictos in affectatione imperij, nihil amplius quā ut desisteret, monuit: dicens principatū fato dari, siquid præterea desiderarent, promittens se tributurum: & confestim quidem ad alterius matrem, quæ procul aberat, cursores suos misit: qui anxie filium saluum nunciarent. Cæterum ipsos nō solum familiari cenæ adhibuit, sed & in sequenti die gladiatorum spectaculo circa se ex industria collocatis, oblata sibi ornamenta pugnantium inspicienda porrexit. Dicitur etiam cognita utriusq; genitura, imminere ambobus periculum affirmasse, uenturū quandoq; & ab alio, sicut euenit. Fratrem insidiari sibi non desinentem, sed penè ex professo sollicitantē exercitus meditantem fugam, nec occidere, neq; seponere, ac ne in minore quidem honore habere sustinuit: sed ut à primo imperij die, consortem, successoremq; testari perseuerauit: nonnunquā secretò lachrymis & precibus orans, ut tandem mutuo erga se animo uellet esse.

Abspunturum.

Cursores.

10 Inter hæc morte præuentus est, maiore hominū damno quā suo: spectaculis absolutis, in quorum fine, populo coram, ubertim fleuerat. Sabinos petiit aliquanto tristior: quod sacrificanti hostia aufugerat: quodq; tempestate serena tonuerat. Deinde ad primam statim mansionē febrim nactus, cum inde lectica transferretur: suspexisse dicitur dimotis plagulis cælum, multumq; cōquestus eripi sibi uitam immereti. Neq; enim extare ullum suum factum poenitendum, excepto duntaxat uno: id quale fuerit, neq; ipse tunc prodidit: neq; cuiq; facile succurrit. Quidam opinantur consuetudinē recordatū, quam cum fratris uxore habuerit: sed nullam habuisse per sancte Domitia iurabat, haud negatura si qua omnino fuisset: immo etiam gloriatura, quod illi promptissimum erat in omnibus probris.

Tempestat in bonā partē.
Mansio,
sathudē.
Abspalulis.

11 Excessit in eadē, qua pater, uilla, Idibus Septembris post bienniū, ac menses duos, diesq; XX. quā successerat patri, altero & quadragesimo ætatis anno. Quod ut palam factum est, non secus, atq; in domestico luctu mœrentibus publice cunctis. Senatus prius, quàm edicto conuocaretur, ad curiam cucurrit,

o 2 obseratisq;

obferatisq; adhuc foribus, deinde apertis, tantas mortuo gratias egit laudesq;
quantas congefſit, ne uiuo quidem unquam atq; præſenti.

C. SVETONII TRAN-
QVILLI FLAVIVS
DOMITIANVS.

DOMITIANVS natus eſt. IX. Calen. Nouembris, pa-
tre COS. designato, initurq; menſe inſequenti ho-
norem, regione urbis ſexta ad Malum punicum, do-
mo, quam poſtea in templum gentis Flauia conuer-
tit. Pubertatis ac prima adoleſcentia tempus, tanta
inopia, tantaq; infamia geſſiſſe fertur: ut nullum uas
argenteum in uſu haberet. Satisq; conſtat Clodium
Pollionem prætorium uirum, in quem eſt poema Ne-
ronis, quod inſcribit Luſcio, chirographum eius con-

ſeruafſe, & nonnunq; protuliſſe, noctem ſibi pollicentis: nec defuerunt, qui affir-
marent corruptum Domitianum, & à Nerua ſucceſſore mox ſuo. Bello Vitel-
liano confugit in Capitolium cum patruo Sabino, ac parte præſentium copia-
rum: ſed irumpentibus aduerſarijs & ardente templo, apud adituū clam per-
noctauit: ac mane Iſiaci celatus habitu, interq; ſacrificulos uanae ſuperſtitionis,
cum ſe trans Tyberim ad condiscipuli ſui matrem comite uno cõtuliſſet: ita la-
cui, ut ſcrutantibus qui ueſtigia ſubſecuti erant, deprehendi non potuerit. Poſt
uictoriam demum progreſſus, & Caſar conſalutatus, honorem præturæ urbanæ
cum cõſulari poteſtate ſuſcepit titulo tenus: quam iuriſdictionem ad collegam
proximū tranſtulit. Cæterum omnem uim dominationis tam licenter exercuit:
ut iam tum qualis futurus eſſet, oſtenderet. Ne exequar ſingula, cõtrectatis
multorū uxoribus, Domitiam Longinam Aelio Lamia nuptam etiam in ma-
trimonium abduxit: atq; uno die ſuper XX. urbana officia atq; peregrina, diſtri-
buit: mirari ſe Veſpaſiano dictitante, quod ſucceſſorem non & ſibi mitteret.

Sacrificuli.

Dignatio, p
dignitate.

EXpeditione quoq; in Galliam, Germaniasq; neq; neceſſariam, & diſſua-
dentibus paternis amicis inchoauit: tantū ut fratri ſe & operibus, & digna-
tione adæquaret. Ob hæc correptus, quo magis ætatis, & conditionis admone-
retur, habitabat cum patre unã: ſellaq; eius ac fratris quoties prodirent, lecti-
ca ſequebat: ac triumphum utriuſq; Iudaicum, equo albo comitatus eſt. In ſex
conſulatibus, non niſi unum ordinarium geſſit: eumq; cedente & ſuffragante
fratre. Simulauit & ipſe mire modeſtiam. In primisq; poeticae ſtudiū tam in-
ſuetum antea ſibi, quam poſtea ſpretum & abiectum, recitauitq; etiam publice.
Nec tamen eo ſecius, cum Vologefes Parthorum rex auxilia aduerſus Alanos,
ducemq; alterum ex Veſpaſiani liberis depopoliſſet, omni ope contendit, ut
ipſe potiſſimum mitteretur. Et quia diſcuſſa res eſt: alios orientis reges, ut idem
poſtulerent,